

DIENVIDĀZIJA

Āzija ir pasaules vislielākais un visapdzīvotākais kontinents, un ģeostratēģiskā ziņā tā ir ļoti nozīmīga Eiropas Savienībai, kura veido aizvien ciešākas saiknes ar Dienvidāzijas valstīm kā ietekmīga ekonomikas dalībniece un ļoti nozīmīga līdzekļu devēja attīstības un palīdzības jomā, tiekdams veicināt institucionālo attīstību, demokrātiju, labu pārvaldību un cilvēktiesību ievērošanu. Eiropas Savienībai rūp arī drošības situācija reģionā, piemēram, saistībā ar Kašmiras konfliktu un situāciju Afganistānā.

Šajā faktu lapā aplūkots Dienvidāzijas reģions. Sk. arī faktu lapas par Austrumāziju ([5.6.8.](#)) un Dienvidaustrumāziju ([5.6.9.](#)).

JURIDISKAIS PAMATS

- Līguma par Eiropas Savienību (LES) V sadaļa (ES ārējā darbība);
- Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 206. un 207. pants (tirdzniecība) un 216.–219. pants (starptautiski nolīgumi);
- partnerības un sadarbības nolīgumi (divpusējās attiecības).

DIENVIDĀZIJAS REĢIONĀLĀS SADARBĪBAS ASOCIĀCIJA (SAARC)

ES veicina reģionālo integrāciju un atbalsta Dienvidāzijas Reģionālās sadarbības asociāciju (SAARC). SAARC dalībvalstis ir Afganistāna, Bangladeša, Butāna, Indija, Maldīvija, Nepāla, Pakistāna un Šrilanka. Eiropas Savienībai, Ķīnai, Irānai, Japānai, Dienvidkorejai, Maurīcijai, Mjanmai un ASV ir novērotāju statuss SAARC.

Attīstības sadarbība starp ES un Dienvidāzijas valstīm izpaužas kā finansiāla un tehniska palīdzība un arī ekonomiskā sadarbība. Prioritātes cita starpā ir reģionālā stabilitāte, nabadzības mazināšana, cilvēktiesības, ilgtspējīga attīstība, laba pārvaldība un darba tiesības. ES un SAARC sadarbības mērķi ir veicināt standartu saskaņošanu un atvieglot tirdzniecību, kā arī veicināt izpratni par reģionālās sadarbības priekšrocībām.

Indija

ES un Indijas stratēģiskās partnerības mērķis ir tirdzniecības un ekonomiskās sadarbības veicināšana. Gan ES, gan Indijā ir reģioni, kas ārkārtīgi lielā mērā atšķiras ekonomiskās varenības, valodu un kultūru ziņā, abām ir ļoti liels tirgus un ģeostratēģiskais stāvoklis, kas rada bažas no drošības politikas viedokļa.

Eiropas Savienības Padome 2018. gada 10. decembrī pieņēma [secinājumus](#), kuros pausta vēlme turpmākajos gados panākt dziļāku un plašāku sadarbību ar Indiju, veicinot mieru un drošību.

Indija īsteno politiskas un ekonomiskas reformas, kas vērstas uz administrācijas modernizēšanu, labu pārvaldību, korupcijas apkarošanu ar demonetizācijas un pārredzamības programmām, sociālo problēmu novēršanu, ekonomikas attīstīšanu ar iniciatīvām *Make in India* un *Invest India* un preču un pakalpojumu nodokļa ieviešanu visā valstī.

Ar 2016. gada samītā pieņemto ES un Indijas rīcības programmu laikposmam līdz 2020. gadam ir izveidoti forumi konsultācijām par ārpolitiku un drošības politiku. Indija, gluži tāpat kā tās kaimiņvalstis Pakistāna un Ķīna, ir kodolvalsts, un tā saskaras ar drošības problēmām, terorismu un bruņotām sadursmēm pie robežām, it sevišķi pie Pakistānas robežas Džammu un Kašmiras autonomajā pavalstī.

Pašnāvnieka sarīkotā sprādzienā 2019. gada 14. februārī Kašmirā gāja bojā vairāk nekā 40 Indijas kareivji. Atbildību par sprādzienu uzņēmās Pakistānā bāzētais teroristu grupējums *Jaish-e-Muhammed (JeM)*. Indija uz šo uzbrukumu reaģēja ar gaisa uzlidojumiem, kas izvērtās par lielāko militāro konfrontāciju starp Indiju un Pakistānu gadu desmitiem ilgušā militārā saspīlējuma un konflikta laikā.

2019. gada augustā Indijas valdība atcēla Džammu un Kašmiras pavalsts īpašo statusu. Šis lēmums izsauca vardarbīgus protestus un satricināja reģiona politisko stabilitāti. No 2019. gada 11. aprīļa līdz 19. maijam Indijā piecu nedēļu garumā notika vispārējās vēlēšanas, kuras norisinājās septiņos posmos un kurās bija tiesīgi balsot vairāk nekā 900 miljoni cilvēku. *Narendra Modi* pārstāvētā hindu nacionālistu partija *Bharatiya Janata Party (BJP)* ieguva 303 no 545 vietām *Lok Sabha*, saņemot līdz šim augstāko balsu skaitu un pārspējot *Rahul Gandhi* vadīto partiju *Indian National Congress (INC)* un tās sabiedrotos.

2019. gada 21. oktobrī Mahārāštras un Harjānas pavalstīs notika asamblejas vēlēšanas. Mahārāštrā absolūto balsu vairākumu ieguva *BJP* un *Shiv Sena* savienība, savukārt Harjānā neviena partija neieguva vairākumu, tomēr *BJP* izdevās nodrošināt sev 40 vietas. Nākamās vēlēšanas paredzētas 2019. gada novembrī un decembrī Džhārkhandas pavalstī.

Indijā pastāvošā kastu sistēma ir viena no pasaulē senākajām šķiru sabiedrības organizācijas formām un dod pamatu bažām par pastāvīgu diskrimināciju, kas tiek īstenota, pamatojoties uz kastu principu. Valstī ir vērojama arī ārkārtīgi liela etniskā un valodu daudzveidība, vairākos štatos valda spriedze, un tiek ziņots par nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem un sieviešu un bērnu tiesību pārkāpumiem.

Preču tirdzniecība starp ES un Indiju 2018. gadā bija lēsta 90 miljardu EUR vērtībā, Indijas tirdzniecības bilances pārpalikumam sasniedzot aptuveni 2 miljardus EUR. ES Indijai ir arī viens no nozīmīgākajiem investīciju avotiem – 2017. gadā uzkrāto ārējo ieguldījumu apmērs bija 76,7 miljardi EUR, savukārt uzkrāto iekšējo ieguldījumu apmērs veidoja 11 miljardus EUR. Patlaban Indijai tiek piemēroti vienpusēji preferenciālie tarifi saskaņā ar ES vispārējo tarifa preferenču shēmu (VPS), kurā

vienpusējas tirdzniecības preferences saistītas ar cilvēktiesību un darba tiesību ievērošanu.

Pakistāna

ES un Pakistānas attiecības aizsākās 1962. gadā, un patlaban tās balstās uz 2004. gada sadarbības nolīgumu. ES, būdama ļoti nozīmīga līdzekļu devēja attīstības un palīdzības jomā, atbalsta demokrātijas veicināšanu un institucionālo attīstību Pakistānā. ES ir nopietni nobažījusies par cilvēktiesību situāciju, zaimošanas likumu un īpašu militāro tiesu izveidi Pakistānā.

Nacionālās asamblejas un provinču asambleju vēlēšanas 2018. gada jūlijā norisinājās politiski saspringtā gaisotnē, valdot nesaskaņām starp tobrīd pie varas esošo Pakistānas Musulmaņu līgu un *Nawaz Sharif* grupu (*PML-N*) un Pakistānas *Tehreek-e-Insaf (PTI)* vadītajiem opozīcijas spēkiem, kuri vēlēšanās uzvarēja. ES uz šīm vēlēšanām nosūtīja vēlēšanu novērošanas misiju, kuru vadīja *Michael Gahler* (PPE, Vācija) un kurā piedalījās 10 novērotāji no Eiropas Parlamenta.

Nemierīga situācija Pakistānas politikā pastāvīgi valda kopš brīža, kad 2016. gadā atklātībā nāca informācija par toreizējā premjerministra *Nawaz Sharif* iesaisti korupcijā t. s. Panamas dokumentu lietā. 2017. gada jūlijā *Nawaz Sharif* bija spiests atkāpties no amata, un 2018. gada jūlijā viņam tika piespriests 10 gadu cietumsods.

Divas lielākās opozīcijas partijas patlaban ir iesaistītas korupcijas skandālos. Pret Pakistānas Musulmaņu līgas pašreizējo priekšsēdētāju *Shehbaz Sharif*, kurš ir *Nawaz Sharif* brālis, norisinās izmeklēšana saistībā ar korupciju laikā, kad viņš bija Pendžābas premjerministra amatā. Savukārt pašreizējais Pakistānas Tautas partijas faktiskais vadītājs un kādreizējais valsts prezidents *Asif Ali Zardari* 2019. gada jūnijā tika arestēts saistībā ar apsūdzībām par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju.

Valsts iekšpolitikā un ārpolitikā joprojām ir iesaistīta armija, un tai ir plašas pilnvaras terorisma apkarošanas un drošības jomā, taču reliģiskās nesaskaņas, terorisms un nedrošība dienu no dienas pieņemas plašumā.

Pēc 2019. gada jūnijā pieņemtā ES un Pakistānas stratēģiskās iesaistes plāna ES 2019. gada augustā paplašināja Pakistānai sniegto atbalstu, iekļaujot tajā terorisma apkarošanas programmu, kurai atvēlēti 4 miljoni EUR. Tomēr pēc Indijas lēmuma atcelt Džammu un Kašmīras pavalsts īpašo statusu pasliktinājās attiecības ar Indiju.

Pakistāna gūst būtisku labumu no 2014. gadā atjaunoti piešķirtajām ES vienpusējām tirdzniecības preferencēm saskaņā ar VPS+ režīmu vispārējo preferenču sistēmā (VPS). Šajā sakarībā Parlamenta Starptautiskās tirdzniecības komiteja uzrauga atbilstību VPS+ prasībām, pamatojoties uz divu gadu laikposmu (2016–2017) aptverošo Komisijas novērtējuma ziņojumu attiecībā uz Pakistānu. ES ir otrā lielākā Pakistānas tirdzniecības partnere pēc Ķīnas, kopējam divpusējās tirdzniecības apjomam 2018. gadā veidojot 12,6 miljardus EUR un ES daļai Pakistānas kopējā eksporta apjomā – 35 %. Tirdzniecības bilancē ar ES Pakistānai ir 1,2 miljardu EUR pārpalikums.

ES Pakistānai piešķir ievērojamus līdzekļus attīstības palīdzības un humānās palīdzības jomā. Finansējums no attīstības sadarbības instrumenta 2014.–2020. gadam ir 653 miljoni EUR.

Afganistāna

2017. gada 18. februārī tika parakstīts ES un Afganistānas sadarbības nolīgums par partnerību un attīstību. Eiropas Parlaments to apstiprināja 2019. gada 13. martā.

2018. gada 26. augustā Eiropas Savienība un ES dalībvalstis apstiprināja ES ceļvedi 2018.–2020. gadam attiecību veidošanai ar pilsonisko sabiedrību Afganistānā.

levērojamas drošības problēmas rada *Taliban* un pēdējā laikā arī tā sauktā Islāma valsts (IS). Draud risks, ka Afganistāna varētu kļūt par nefunkcionējošu valsti. Lielāka reģionālā sadarbība būtu svarīgs nacionālās un reģionālās stabilitātes virzītājspēks. Eiropas Savienība ar stingru Eiropas Parlamenta atbalstu tiecas panākt miera procesu, kuru vadītu, īstenotu un kontrolētu pati Afganistāna. No institucionālā viedokļa problemātiskākie jautājumi, kuri Afganistānai jārisina, bija parlamenta un apgabalu padomju vēlēšanas, kurām bija jānotiek jau 2015. gadā un kuras notika 2018. gada oktobrī, kā arī konstitucionālā reforma, kura nav turpināta kopš 2014. gada vēlēšanām.

Afganistāna ir lielākā ES attīstības finansējuma saņēmēja Āzijā. Eiropas Savienība Afganistānai laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam ir piešķīrusi 1,4 miljardus EUR. Aptuveni 20 % līdzekļu ir paredzēti veicināšanas maksājumiem, kas saistīti ar reformu veikšanu. Starptautiskā sabiedrība ir apņēmusies laikposmā no 2017. līdz 2020. gadam Afganistānai piešķirt 13,6 miljardus EUR miera, drošības un ekonomiskās attīstības atbalstam. Afganistānai tiek piemērots Eiropas Savienības visizdevīgākais tirdzniecības režīms, proti, "Viss, izņemot ieročus". Briselē 2016. gada oktobrī notikušajā konferencē par Afganistānu Eiropas Savienība kopā ar ES dalībvalstīm kā lielākās starptautiskās līdzekļu devējas Afganistānai apņēmas piešķirt 5 miljardus EUR. 2018. gada novembrī Ženēvā notikušajā Ministru konferencē Eiropas Savienība nāca klajā ar paziņojumu, ka atvēlēs 474 miljonus EUR publiskā sektora reformām un valsts veidošanas atbalstam.

2019. gada 7. septembrī noslēdzās ES finansētais projekts "Robežu pārvaldība Afganistānas ziemeļos". ES ir palīdzējusi izveidot valstī jau septiņas robežšķērsošanas vietas.

2019. gada jūnijā sāka darboties ES finansētais Afganistānas miera atbalsta mehānisms. Savukārt 2019. gada augustā ES delegācija Afganistānā piešķīra 1 miljonu EUR plašsaziņas līdzekļu organizācijai *Salam Afghanistan Media Organisation* nolūkā nodrošināt labāku sabiedrības informētību un vēlēšanas atspoguļojošo ziņu un ziņojumu pārredzamību.

Eiropas Parlaments ir paudis nopietnas bažas par augošajiem nemieriem un talibu vēršanos pret minoritātēm, piemēram, šītiem hazāriem.

2019. gada 28. septembrī valstī notika prezidenta vēlēšanas, kuru galīgos rezultātus bija plānots paziņot 2019. gada 7. novembrī, taču vēlēšanu komisija informēja, ka rezultātu paziņošana aizkavēsies. 2019. gada 22. oktobrī Briselē tikās ES, ANO, Apvienotās Karalistes, ASV, Francijas, Vācijas, Itālijas un Norvēģijas pārstāvji, mudinot Afganistānu nodrošināt rezultātu pārredzamību. Prezidenta vēlēšanu kampaņas laikā notika vairāki talibu uzbrukumi.

Bangladeša

ES un Bangladešas attiecības aizsākās 1973. gadā. Sadarbības nolīgumā, kurš tika noslēgts 2001. gadā, ietvertās jomas ir tirdzniecība, ekonomikas attīstība, cilvēktiesības, laba pārvaldība un vide. 2018. gada 19. jūlijā notika ES un Bangladešas diplomātisko apspriežu trešā kārtā, kuras gaitā tika aplūkots plašs politisko jautājumu un norišu klāsts.

2014.–2020. gada Daudz gadu indikatīvajā programmā ES ir apņēmusies piešķirt līdzekļus apmērā līdz 690 miljoniem EUR. ES ir uzsvērusi, ka Bangladešā ir vajadzīgas politiskas reformas, lai uzlabotu uzņēmējdarbības vidi, darītu to pievilcīgāku tirdzniecībai un piesaistītu vairāk investīciju.

2019. gada jūlijā ES Bangladešā uzsāka divas uz publisko finanšu pārvaldību un valsts sociālā nodrošinājuma reformām vērstas programmas.

Bangladešas parlamentārās demokrātijas sistēmā varu pārmaiņus dala divas partijas – *Awami* līga (AL) un Bangladešas Nacionālā partija (BNP).

Pateicoties dinamiskam privātajam sektoram un zemajām darbaspēka izmaksām, Bangladešas ekonomikas izaugsmes temps 2018. gadā bija 7,3 %, un tā ir viena no nedaudzajām valstīm, kas ir sasniegusi Tūkstošgades attīstības mērķus. Tomēr darba tiesības un darba apstākļi Bangladešā joprojām ir nopietna problēma, it sevišķi industriālajās teritorijās Dakas apvidū, kur atrodas apģērbu ražotnes.

Tā kā Bangladeša pieder pie vismazāk attīstītajām valstīm, tai tiek piemērots visizdevīgākais tirdzniecības režīms, kas pieejams ES VPS, proti, "Viss, izņemot ieročus".

ANO Drošības padomes sanāksmē 2019. gada 28. februārī Bangladeša paziņoja, ka tā slēdz savu robežu rohindžu bēgļiem no Mjanmas. Tiecoties paglābties no vajāšanas Mjanmā, kopš 2017. gada augusta bēgļu gaitās uz Bangladešu ir devušies vairāk nekā 700 000 rohindžu bēgļu. 2019. gada oktobrī organizācija *Amnesty International* nāca klajā ar paziņojumu, prasot Bangladešai veikt izmeklēšanu par valstī notiekošo rohindžu bēgļu sodīšanu ar nāvi bez tiesas sprieduma un piespiedu pazušanu. Bažījoties par savu drošību, 2019. gada augustā tūkstošiem bēgļu protestēja pret Bangladešas, Mjanmas un ANO mēģinājumiem viņus repatriēt. Tā kā bēgļu nometnes ir pārpildītas, Bangladeša plāno pārvietot tūkstošiem rohindžu bēgļu uz salu Bengālijas līcī.

Šrilanka

ES un Šrilankas attiecības aizsākās 1975. gadā, abām pusēm noslēdzot sadarbības nolīgumu, un 1995. gadā tās tika pilnveidotas, noslēdzot trešās paaudzes sadarbības nolīgumu par partnerību un attīstību. 2017. gada maijā ES atjaunoja Šrilankai piešķirtās VPS+ priekšrocības, lai tādējādi stimulētu politiskas reformas un starptautisko cilvēktiesību, darba tiesību, vides aizsardzības un labas pārvaldības konvenciju ievērošanu. 2017. gada maijā Šrilanka saņēma piekļuvi ES eksporta tirgum saskaņā ar ES vispārējo tarifa preferenču shēmu VPS+, un Eiropas Parlaments vēriģi uzrauga Šrilankas progresu attiecībā uz VPS+ kritēriju efektīvu ievērošanu. Aizvadītajā desmitgadē ES Šrilankai ir sniegusi attīstības palīdzību 760 miljonu EUR apmērā. ES ir otrā lielākā Šrilankas tirdzniecības partnere pēc Indijas, kopējam divpusējās preču

tirdzniecības apjomam 2018. gadā veidojot aptuveni 4,5 miljardus EUR un Šrilankas tirdzniecības bilances apmēram sasniedzot 1,3 miljardus EUR.

No 1983. gada līdz 2009. gadam Šrilanku plosīja pilsoņu karš starp singalu dominēto valdību un "Tamililamas atbrīvošanas tīģeru" kustību. Armijas uzvaras iedrošināts, toreizējais prezidents *Mahinda Rajapaksa* izsludināja priekšlaicīgas prezidenta vēlēšanas, kuras notika 2015. gada janvārī, taču tajās uzvarēja Šrilankas Brīvības partijas (*SLFP*) kandidāts *Maithripala Sirisena*. Prezidents *Maithripala Sirisena* iecēla par premjerministru Apvienotās Nacionālās partijas (*UNP*) pārstāvi *Ranil Wickremesinghe*. Pēc 2015. gada augustā notikušajām parlamenta vēlēšanām *UNP* kopā ar *SLFP* izveidoja vienotu valdību, pamatojoties uz darba programmu, kas paredz labu pārvaldību, nacionālo samierināšanos un sadarbības atsākšanu ar starptautisko sabiedrību. Valdībā notikušo izmaiņu rezultātā ir sākusies spēcīga ekonomiskā augšupeja un pastiprinājusies sadarbība ar Eiropas Savienību. 2019. gada 14. februārī Briselē notika ES un Šrilankas apvienotās komisijas 22. sanāksme.

Prioritāra uzmanība jāpievērš cilvēktiesībām. Valstī valdošajos etniskās un reliģiskās spriedzes apstākļos Šrilankai vēl daudz jādara, lai panāktu atbilstību starptautiskajiem standartiem, un nākamās vēlēšanas varētu dot iespēju pievērsties tādiem jautājumiem kā nāvessods, spīdzināšana, pārejas tiesiskums, vārda brīvība, reliģiskais ekstrēmisms un dzimumu līdztiesība.

2019. gada 21. aprīlī – Lieldienu svētdienā – Šrilankā vairāk nekā 250 cilvēku zaudēja dzīvību deviņās bumbu eksplozijās. Šie uzbrukumi bija vērsti pret trijām katoļu baznīcām un viesnīcām. Atbildību par sprādzieniem uzņēmas tā dēvētā Islāma valsts, taču Šrilankas valdība tajos vaino arī no organizācijas *Sri Lanka Thowheed Jamath (SLTJ)* atdalījušos grupējumu *National Thored Jamath (NJT)*.

2019. gada 30. augustā Kolombo tikās ES un Šrilankas apvienotās komisijas darba grupa, kura strādā ar pārvaldības, tiesiskuma un cilvēktiesību jautājumiem. Atbildot uz Šrilankas aņņemšanos īstenot starptautiskās konvencijas, tai tika atjaunota piekļuve ES VPS+ shēmai. Sarunās tika panākta virzība tādos jautājumos kā cilvēktiesības un pamatbrīvības, sieviešu un bērnu tiesības, minoritāšu tiesības un spīdzināšanas un nāvessoda atcelšana.

Komisija 2019. gada augustā piešķīra Šrilankai 8,5 miljonus EUR Stabilitātes un miera veicināšanas instrumenta ietvaros, atvēlot šos līdzekļus cīņai pret vardarbīgu ekstrēmismu, kopienas noturības veidošanai un miera un iecietības veicināšanai.

Nepāla

ES un Nepālas attiecības aizsākās 1973. gadā, un patlaban tās balstās uz 1996. gada sadarbības nolīgumu. Gandrīz ceturtā daļa Nepālas iedzīvotāju iztiek ar mazāk nekā diviem ASV dolāriem dienā, un 25 % no valsts budžeta veido ārējā palīdzība. 2018. gada 28. jūnijā notika ES un Nepālas apvienotās komisijas desmitā sanāksme, kuras gaitā tika izvērtēta pastāvošās sadarbības īstenošana.

Sanāksmē tika parakstīts finansēšanas nolīgums par ES ieguldījumu Nepālas lauksaimniecības un lauku attīstībā (*CARD*) 40 miljonu EUR apmērā. ES ir viena no lielākajām attīstības palīdzības sniedzējām Nepālai un ir trīskāršojusi laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam sniedzamās attīstības palīdzības apmēru līdz

360 miljoniem EUR. ES arī ir atkārtoti uzsvērusi, ka Nepālai ir svarīgi vairāk izmantot ES piešķirtās tirdzniecības preferences saskaņā ar režīmu “Viss, izņemot ieročus”, ņemot vērā, ka kopējais divpusējās preču tirdzniecības apjoms 2018. gadā bija 500 miljoni EUR. 2019. gada 8. novembrī Katmandu notika Nepālas un ES apvienotās komisijas sanāksme. Nepālā pastāv augsts nevienlīdzības līmenis starp augstākajām un zemākajām kastām, kā arī atstumtām kopienām, piemēram, *Madhesi*. Ķīna un Indija sacenšas par ietekmi šajā valstī.

2017. gada decembrī notikušajās Parlamenta vēlēšanās ar pārliecinošu vairākumu uzvarēja Komunistiskā alianse, kurā apvienojušās Nepālas Apvienotā marksisma-leņinisma komunistiskā partija (*CPN-UML*) un Nepālas Maoistu centra komunistiskā partija (*CPN-MC*), atstājot aiz sevis Kongresa partiju. Komunistiskā alianse uzvarēja arī pašvaldību vēlēšanās, kuras, beidzoties *Madhesi* pārstāvju īstenotajam boikotam *Terai* reģionā, norisinājās trijos posmos laikā no 2017. gada maija līdz septembrim.

Butāna

Butāna, kas gadsimtiem ilgi dzīvojusi noslēgti no apkārtējās pasaules, pielāgojas globalizācijai un stiprina savu ekonomiku, vienlaikus saglabājot senās tradīcijas. 2008. gadā pieņemot konstitūciju, kura garantē varas dalījumu konstitucionālas monarhijas satvarā, Butāna mierpilnā veidā ieviesa parlamentāro demokrātiju.

Lai palīdzētu Butānai, ES Daudzgzadu indikatīvajā programmā 2014.–2020. gadam ir atvēlēti 49,3 miljoni EUR. ES ir aktīvi darbojusies Butānā kopš 1982. gada, savus centienus vēršot uz nabadzības mazināšanu, demokratizācijas un labas pārvaldības veicināšanu, kā arī ilgtspējīgas lauksaimniecības un atjaunojamo dabas resursu atbalstīšanu. 2018. gada 24. maijā tika uzsākts jauns ES un Butānas tirdzniecības atbalsta projekts, kura mērķis ir uzlabot pievienotās vērtības nodrošināšanu, saikņu veidošanu starp tirgiem un tirdzniecības un investīciju tiesisko regulējumu.

Parlaments ir atkārtoti atzinis Butānas unikālo attīstības filozofiju, kuru valsts aizsāka, iesaistoties globalizācijas procesā. Šīs filozofijas pamatā ir kopējais nacionālās laimes indekss (*GNH*), kas statistiski izmēra cilvēku dzīves kvalitāti un līdzsvaro garīgo un materiālo progresu.

2019. gada novembrī astoto reizi notika ES un Butānas karaliskās valdības apspriešanās, kas tiek rīkota reizi divos gados, un ES mudināja Butānu īstenot cilvēktiesību konvencijas, jo tas šai valstij varētu dot piekļuvi VPS+ shēmai.

Maldīvija

Eiropas Savienība sniedz sadarbības atbalstu lauku kopienām, tūrismam un klimata pārmaiņu mazināšanai, neraugoties uz to, ka tai joprojām nav formāla sadarbības nolīguma ar Maldīvijām. ES Ārlietu padome 2018. gada 16. jūlijā pieņēma regulējumu mērķtiecīgu ierobežojošu pasākumu vēršanai pret personām un struktūrām, kuras ir atbildīgas par tiesiskuma graušanu vai iekļaujoša politiskā risinājuma kavēšanu Maldīvijā, kā arī pret personām un struktūrām, kuras ir atbildīgas par smagiem cilvēktiesību pārkāpumiem.

Maldīvija ir neaizsargāta pret klimata pārmaiņām. Jūras līmeņa celšanās un piekrastes erozija nopietni apdraud valsts dzīvotspēju. Valstī ir vērojams arī augsts jauniešu bezdarba līmenis, bandu vardarbība un narkomānija, un kopš 2018. gada septembra,

kad opozīcijas līderis *Mohamed Solih* uzvarēja iepriekšējo prezidentu *Abdulla Yameen Abdul Gayoom*, ir pastiprinājušies politiskie un sociālie nemieri.

2011. gadā Maldīvija izkļuva no vismazāk attīstīto valstu kategorijas ANO klasifikācijā un 2013. gadā ierindojās valstu ar vidēji augstiem ienākumiem kategorijā. Valsts ekonomika galvenokārt ir balstīta uz tūrismu un zivsaimniecību. ES ir Maldīvijas ceturrtā lielākā tirdzniecības partnere – 2017. gadā tās īpatsvars kopējā preču tirdzniecības apjomā veidoja 10 %.

2019. gada aprīlī notikušajās parlamenta vēlēšanās lielāko daļu vietu ieguva *Mohamed Solih* pārstāvētā Maldīvijas Demokrātiskā partija, savukārt opozīcijas partija cieta zaudējumu, vietu skaitam no līdzšinējām 33 samazinoties līdz 5 vietām.

Jorge Soutullo
11/2019

